

pyhän Martinoksen päivä

11.11.

Sisällys

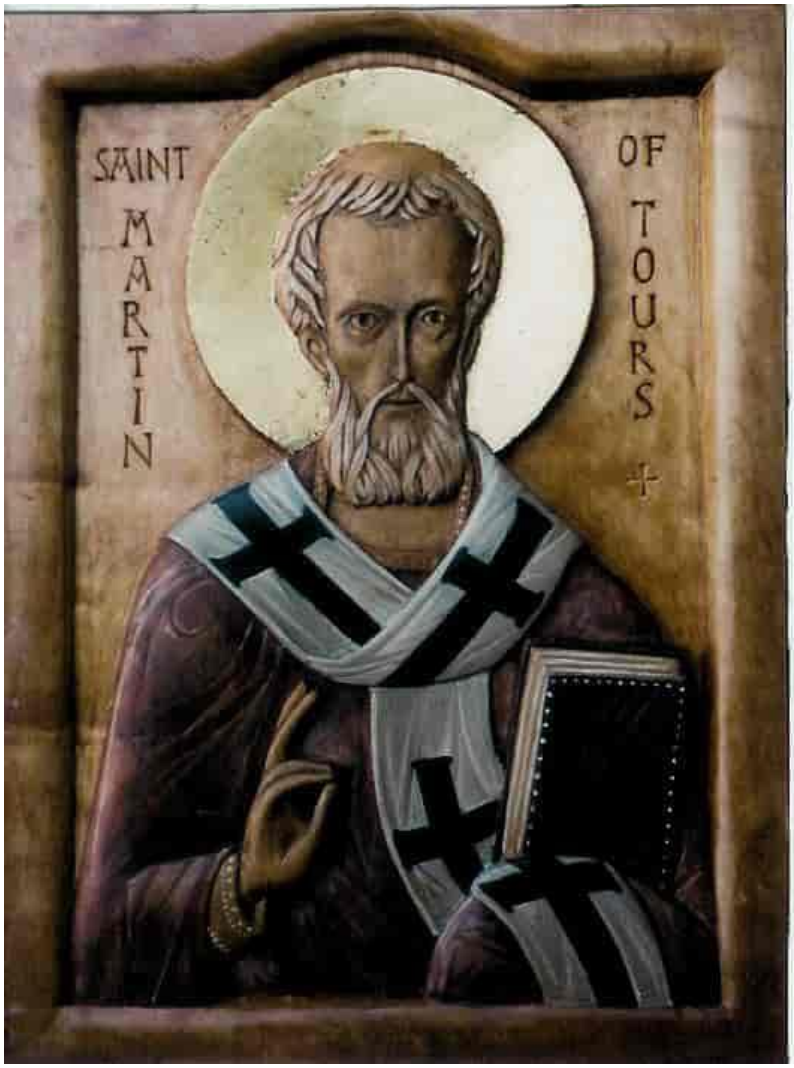
Martinpäivä / Martinmessu 3
Adventtikarnevaali 4
Martti tulee valkoisella hevosella 6
Lyhtyjuhla 7
Ruokaperinteet 10
Weckman / stutenkerl 10
Pyhän Martin hevosenkenkä 11
Paahdetut kastanjat 11
Uusi viini avataan klo 11.11 12
Hanhi 13
Vanha Halloween / Old Halloween 14
Vähäosaisten muistamisesta 17
Pyhä Menas Egyptiläinen 21

Martinpäivä / Martinmessu

Pyhän Martinos Toursilaisen muistopäivää vietetään, lähteestä riippuen, joko 11.11. tai 12.11.

Roomalaiskatolinen kirkko muistelee pyhää Martinosta 11.11.

Suomalaisessa kalenterissa Martinpäivä on siirretty päivää aikaisemmaksi, sillä 10.11. on uskonpuhdistaja Martin Lutherin syntymäpäivä. Martin Luther syntyi roomalaiskatoliseen perheeseen ja hänet nimettiin pyhän Martinoksen mukaan. Luterilaiset viettävätkin Martinpäivää Lutherin kunniaksi.

Kuva: vapaat kuvalähteet

Pyhä Martinus Toursilainen oli 300-luvulla elänyt roomalainen sotilas, joka ryhtyi erakoksi. Myöhemmin hänet valittiin Toursin piispaksi. Pyhä Martinos oli tunnettu köyhien ja heikkojen puolustajana: hänet kuvataan usein ikonissa jakamassa viittaansa kerjäläisen kanssa. Pyhä Martinos on suuresti kunnioitettu katolisessa perinteessä.

Martinus Toursilainen – Ortodoksi.net

Pyhä Martinus Laupias, Toursin piispa - Suomen ortodoksinen kirkko

Adventtikarnevaali

Pyhän Martinoksen päivä on alun perin ollut roomalaiskatolinen ”adventtikarnevaali”. Martinpäivän jälkeen on aloitettu 40-päiväinen adventtipaasto eli pyhän Martin paasto (*Quadragesima Sancti Martini*), joka on kestänyt Kristuksen kasteen juhlaan asti. Martinpaasto oli suurta paastoa vastaava katekumeenien kasteeseen valmistautumisaika, sillä Teofania oli suuren lauantain jälkeen tärkein katekumeenien kastepäivä.

Martinpaasto oli sidottu joulun sijaa nimenomaan Teofaniaan ja kesti näin ollen 56 päivää (12.11. – 6.1.) Lauantaisin ja sunnuntaisin ei kuitenkaan paastottu, joten paastopäiviä kertyi 40. Vasta 1000-luvulla vakiintui lännen kirkon nykyinen käytäntö, jossa adventti alkaa pyhän Andreaan päivää (30.11.) lähimpänä sunnuntaina ja päättyy Kristuksen syntymän juhlaan (ks. joulupaasto).

Katolisen kirkon ambrosiaaninen riitus viettää edelleen pitkää adventtia, joka jo alkaa Martinpäivää seuraavana sunnuntaina (12. – 18.11. välillä).

Kuva: vapaat kuvalähteet

Ambrosiaaninen adventtikynttelikkö sisältää kuusi tai seitsemän kynttilää. Katolisen kirkon ambrosiaaninen riitus on käytössä Pohjois-Italiassa.

Martinpäivän perinteet ovat syvään juurtuneita Länsi- ja Keski-Euroopassa. Vaikka lännen kirkon adventtiaika nykyään alkaakin vasta pyhän Andreaan päivän tienoilla, vietetään Martinpäivää edelleen karnevaalitunnelmissa. Martinpäivän juhlintaan kuuluvat mm. hanhen ja weckman-pullaukkojen syönti, nuoren viinin juonti, lyhdyt, kulkueet ja markkinat sekä kokkojen polttaminen. Koska juhlallisuudet muistuttavat osin Halloweenia ja ovat osin samaa peruakin, käytetään Martinpäivästä myös nimeä *Old Halloween*, Vanha Halloween.

Suomalaisessa talonpoikaisperinteessä Martinpäivä päätti kekristä alkaneen jakoajan. Jakoaika oli vanhan ja uuden vuoden välinen juhla-ajan, jolloin muistettiin edesmenneitä. Katolisessa perinteessä Allhallowtide päättyi Martinpäivään.

Kansanperinteessä joulun odotuksen alku liitetään useisiin pyhiin:

- Keskieuroopassa pyhän Martinoksen päivä (11.11.) on ”joulukarnevaali”.
- Ortodoksisessa perinteessä pyhän Filippoksen päivä (14.11.) on joulupaastoa edeltävä päivä, syyspyhälasku.
- Ranskassa ja Belgiassa pyhän Katariinan päivänä (25.11.) järjestetään joulumarkkinat eli pyhän Katariinan markkinat. Pyhän Katariinan päivästä on tasan kuukausi jouluun.
- Lännen kirkon adventti alkaa pyhän Andreaksen päivää (30.11.) lähimpänä sunnuntaina.
- Lähi-idässä joulun odotus alkaa pyhä Barbaran päivän (4.12.) juhlallisuuksista.
- Monin paikoin joulun odotus alkaa, kun pyhä Nikolaos tuo lahjat 6.12. Pyhä Nikolaos on joulupukin esikuva.
- Kolumbiassa joulukausi alkaa ”pienten valojen yöstä”, joka on Neitsyt Marian perisynnittömän sikiämisen aatto (7.12.)
- Korfulla pyhä Spiridon on rakastettu pyhä, jonka muistopäivä (12.12.) on vanhan kalenterin mukaan joulupäivänä (25.12.) Tästä syystä Spiridonista tuli tärkeä pyhä maahanmuuttajille ja hänen juhlansa yhdistetään jouluun.
- Erityisesti Italiassa pyhän Lucian päivä (13.12.) on tärkeä osa jouluun valmistautumista.

Veteraanipäivä

Yhdysvalloissa ja Iso-Britannian Kansainyhteisön maissa 11.11. on veteraanipäivä.
Ensimmäinen maailmansota loppui 11.11.1918 klo 11.11.

Martti tulee valkoisella hevosella

Talven katsottiin alkavan Martinpäivästä. Sananparsi ”Martti tulee valkoisella hevosella” viittasi ensilumeen, joka usein satoi Martinpäivän tienoilla.

Kuva: Wikimedia Commons/ MKoala

Pyhä Martinos kuvataan ikonissa usein roomalaisen sotilaan asussa, valkoisen hevosen selässä. Hän repäisee viittaansa kahtia ja jakaa sen kerjäläisen kanssa.

Paikoin on tapana, että pyhäksi Martinokseksi pukeutunut ratsastaja valkoisen ratsun selässä jakaa lapsille makeisia. Myös näytelmät ja kuvaelmat pyhän Martinoksen elämästä ovat yleisiä.

Lyhtyjuhla

Keski- ja Länsi-Euroopassa Martinpäivää juhlitaan lyhtykulkueilla (Sankt Martinumzug/ Laternelaufen). Lapset askartelevat paperilyhtyjä ja kiertävät lyhtykulkueena laulaen Martinpäivän lauluja. Laulajat saattavat poiketa taloihinkin, jolloin he saavat palkakseen kolikon, makeisia tai weckmann-pullan.

Martinpäivän lyhdyt tehtiin alun perin kaivertamalla kurpitsa, nauris tai sokerijuurikas ontoksi ja asettamalla sen sisään valo. Näin on todennäköisesti saanut alkunsa Halloweenin kurpitsalyhty.

Suomessa Lyhtyjuhlaa vietetään lähinnä Steiner-kouluissa ja -päiväkodeissa.

Kuva: planet_fox

Martinpäivän ”paperilyhdyn” voi tehdä myös lasipurkista, kiinittämällä värikkäitä silkkipaperin paloja askarteluliimalla lasin pintaan.

Martinpäivän lyhdyt ovat tavallisesti paperilyhtyjä, jotka roikkuvat kepin päässä, mutta myös lasiset ja peltiset lyhdyt kelpaavat.

DIY: Pilttipurkki-lyhty - Kahvia ja unelmia

Lisää askarteluideoita lyhdyille: ks. 8.9.

Martinpäivän laulut

Lyhtykulkueessa lauletaan Martinpäivän lauluja. Tässä muutama kaikkein tunnetuin.

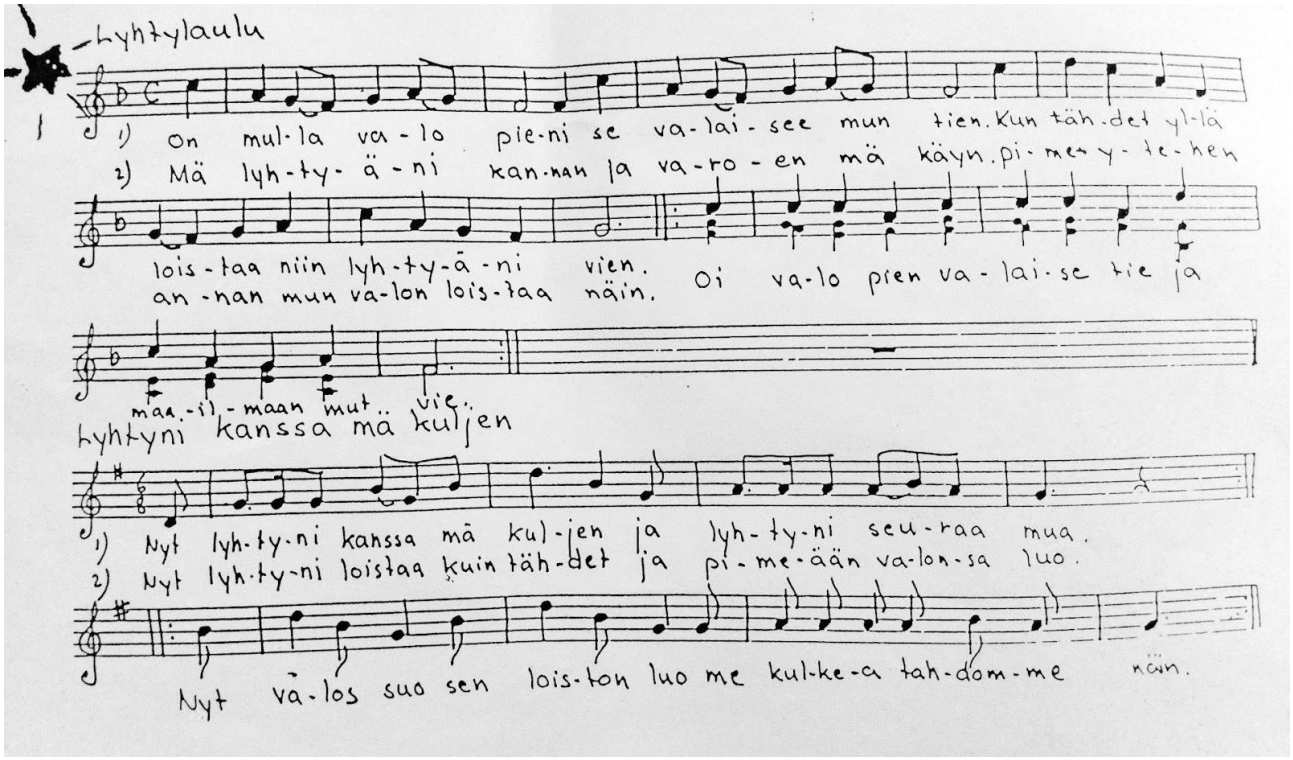
Videoissa on animaatiokuvitus ja sanat kulkevat ruudulla karaoketyylisesti. Alla myös suomenkieliset sanat kahteen lauluista.

Lyhtyni kanssa mä kuljen (Ich geh mit meiner Laterne)

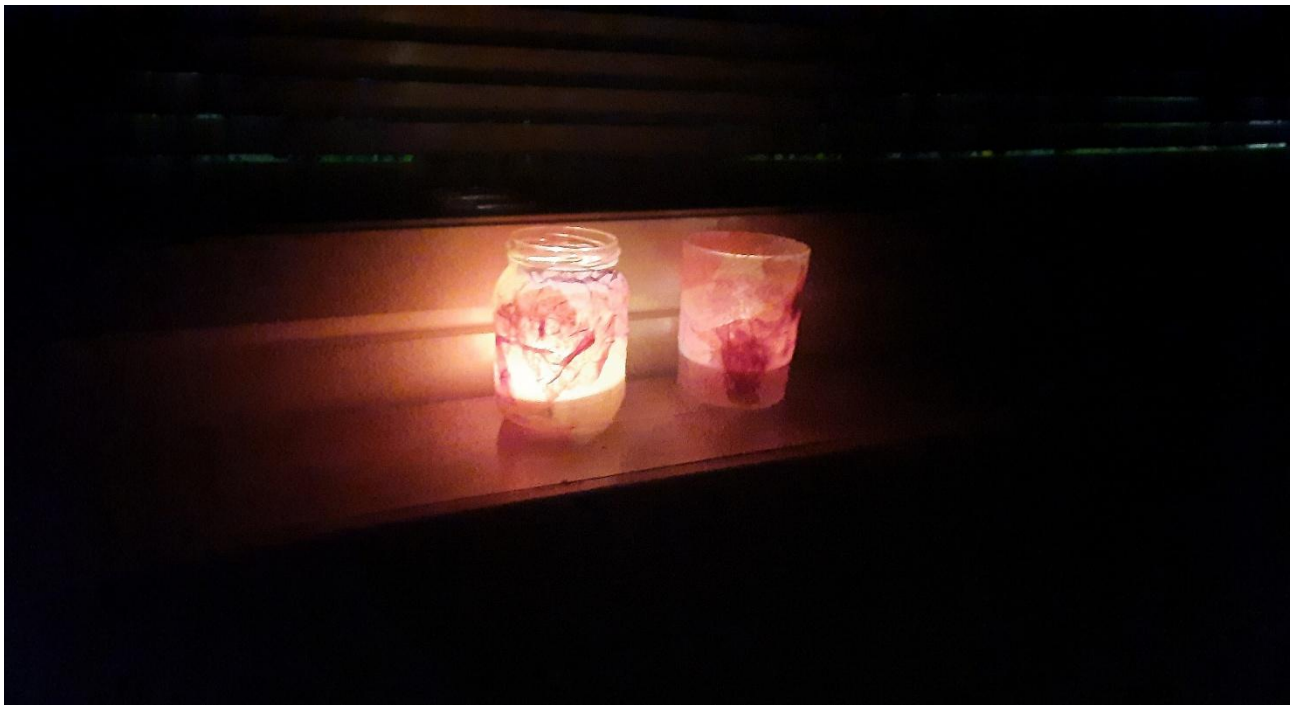
Nyt lyhtyni kanssa mä kuljen ja lyhtyni seuraa mua.

Nyt lyhtyni loistaa kuin tähdet ja pimeään valonsa luo.

Nyt valos suo sen loiston luo, me kulkea tahdomme näin. (x2)

Lähde: Lahden Steiner-päiväkodin Vanhempainyhdistys

Laterne, Laterne

Sankt Martin (Pyhä Martin)

Kaduilla taas lyhdyt loistaa (Durch die Straßen)

Kaduilla taas lyhdyt loistaa, värejä ne taivaan toistaa.

Sini, puna, keltainen, on tunnelma tääl iloinen.

Kulkueessa monta lasta, nytpä lyhdyt loistaa vasta.

Sini, puna, keltainen, on tunnelma tääl iloinen.

Pitkän matkan kuljemme, lyhtyjämme kannamme.

Sini, puna, keltainen, on tunnelma tääl iloinen.

Vinkki juhlan viettoon kotona

Tehkää lyhtysaatto Martinpäivän aattona, pimeän tullen. Kiertäkää vastapäivään kodin ympäri. Samalla voi laulaa vaikka *Lyhtyni kanssa mä kuljen* -laulua.

Ruokaperinteet

Weckman / stutenkerl

Germaanisilla alueilla leivotaan piispaa esittäviä pullaukkoja Martinpäivänä, mutta myös pyhän Nikolaoksen päivänä. Kädessään pullaukolla oli alun alkaen piispan sauva.

Reformaattori Martin Luther halusi kitkeä pyhien kunnioittamiseen liittyvät perinteet – huolimatta siitä, että pyhä Martinos oli hänen suojeluspyhänsä. Niinpä piispansauva kääntyi ylösalaisin ja muuttui piipuksi! Luterilaisilla alueilla piippu-ukkoja leivotaan jo 10.11., sillä luterilaiset viettävät Martinpäivää Lutherin kunniaksi.

Katoliset ja ortodoksit asettavat Martinpäivänä pullaukon käteen piispansauvan! Piippua poltteleva pullaukko on protestanttinen keksintö ja sen tarkoitus on viedä ajatukset pois pyhästä Martinoksesta.

Weckman-pullia leivotaan myös p. Nikolaoksen päivänä, ks. 6.12.

Pyhän Martin hevosenkenkä

Toinen Martinpäivän perinneleivonnainen on täytetty croissant, jota kutsutaan ”pyhän Martinin hevosenkengäksi”. Croissant leivotaan hevosenkengän muotoon ja täytetään pähkinöillä, kuivahedelmillä, unikonsiemenillä, marsipaanilla tms.

Paikoin näitä perinnelevonnaisia tehdään myös pyhän Stefanoksen päivänä, ks. 27.12.

St. Martinoksen croisant/hevosenkenkä (Martinshönchen)

Unikonsiementäytteellä puolalaisittain

Marsipaanitäytteellä saksalaisittain

Kuva: Polonist

Rogal świętomarciński on erityisen suosittu herkku Puolassa, sillä Martinpäivä on Puolan itsenäisyyspäivä.

Paahdetut kastanjat

Kastanja on suosittu talviherkku Keski-Euroopassa. Kastanjakausi alkaa Martinpäivästä. Niitä jaettiin ovilla kiertäville kerjäläisille Martinpäivänä.

Paahdetut kastanjat – helppo ohje | Maku

Pyhän Martin leivokset, keksit ja kakku

Sisiliassa leivotaan Martinpäivänä ”Pyhän Martin leivoksia” (Biscotti di San Martino), jotka on täytetty ricottajuustolla.

Maltalla taas leivotaan ”Pyhän Martin kakkua” (Torta ta´ San Martin).

Kuva: Wikimedia Commons/ Holapaco77

Dolce san Martino on italialainen keksi. Se muotoillaan kuvaamaan ratsun selässä istuvaa pyhää Martinosta ja koristellaan värikkäillä makeisilla ja kuorrutteella. Siihen saatetaan kiinnittää myös kolikoita kuvaamaan almuja, sillä keksejä on tapana jakaa Martinpäivän ”kerjäläisille” eli ovilla kierteleville lapsille. (Liitteenä kaksi leikattavaa muottia keksille.)

Uusi viini avataan klo 11.11

Viinialueilla avataan Martinpäivänä ensimmäiset uuden sadon viinipullot. Tämä nuori viini tunnetaan ”pyhän Martin viininä” ja ensimmäinen kaato tapahtuu Martinpäivänä tarkalleen klo 11.11.

Portugalissa Martinpäivänä juodaan pois vanhan sadon viini ja pullotetaan uusi.

Hanhi

Martinpäivänä syödään hanhea. Legendan mukaan nöyrä, vaatimaton ja erakkona elävä pyhä Martinus ei halunnut piispaksi. Piispanvaalin aikana hän pakeni ja piiloutui maatilalle. Maatilan hanhet häiriintyivät hänen läsnäolostaan ja niiden ääntely paljasti Martinuksen olinpaikan.

Hanhen syönti on liittynyt myös maatalouden vuodenkiertoon, sillä syksyllä teurastettiin eläimet, jotka eivät selviäisi talvesta.

Hanhi kuuluu pyhän Martinuksen päivään.

Martinpäivänä ei ole pulaa ruokaperinteistä. Kokatessa tai leipoessa voi avata viinipullon tai lasten ollessa kyseessä, viinimarjamehun. Ensimmäinen kaato tapahtuu klo 11.11.

Vinkki: Jos Martinpäivä saattuu arkeen, voi viinin avata juhlan aattona klo 23.11.

Vanha Halloween / Old Halloween

Kelttilaisen vuodenkierron neljä nivelkohtaa ovat

Samhain (1.11.) on satokauden päättymisen ja vainajienmuistamisen juhla.

Imbolc (1.2.) on kevään juhla.

Beltane (1.5.) on kylvöjuhla.

Lughnasadh (1.8.) on elonkorjuujuhla.

Vuoden nivelkohdissa hyvästeltiin vanha ja toivotettiin uusi tervetulleeksi. Rituaalitulet ja niiden yli hyppiminen kuuluivat juhlintaan. Tulen lämpö ja valo karkotti pimeyttä ja kylmää, puhdisti vanhasta saastasta ja turvasi tulevaa hedelmällisyyttä. Tuhka ripoteltiin peltoon siunaamaan tulevaa satoa. Edelleen Keski-Euroopassa Martinpäivään kuuluvat kokot ja ulkotulet. Myös Martinpäivän lyhdyt ovat jäänne rituaalitulista.

Länsi-Euroopassa Samhainin perinteet siirtyivät kristinuskon myötä Allhallowtide-aikaan, joka alkaa kaikkien pyhien aatosta (englanniksi All Hallow´s Eve eli Halloween) ja päättyy Martinpäivään. Martinpäivää kutsutaankin Vanhaksi Halloweeniksi. Suomessa tämä aika tunnettiin jakoaikana – vanhan ja uuden vuoden välisenä nivelkohtana, jolloin vainajien henget olivat liikkeeellä.

Kuva: Pixabay/ worldvoyager

Roomalaiskatolinen Allhallowtide (31.10.–11.11.) oli suomalaisittain kekri ja jakoaika. Kristinuskon myötä perinteet ovat siirtyneet Halloweeniin, Martinpäivään, jouluun ja uuteenvuoteen.

Kuva: Pixabay/ PublicDomainPictures

Alun perin Martinpäivän lyhdyt tehtiin mm. kurpitsoista. Vaikka nykyään kurpitsalyhdyt yhdistetään Halloweeniin, ne kuuluvat myös *Vanhaan Halloweeniin* eli Martinpäivään. Hirviönaaman sijaan lyhtyyn voi kaivertaa hymynaaman.

Tee kurpitsalyhty! - Kekkilä.fi

Martinpäivän lyhdyn voi tehdä perinteikkäästi myös nauriista! Katso ohje.

Kuuntele ja katsele

Ajopuut – Pyhä Martti (Eino Leinon sanoitus)

Lyhyt esitelmä pyhästä Martista

Mardipäev

Virossa Martinpäivää vietetään kekritunnelmissa. Kyseessä on vanha germaaninen satokauden päätös ja uuden vuoden juhla, johon kuuluu vainajien muistaminen. Siirryttiin puhdetöihin ja tanssittiin häitä. Juhlan aattona naamioituneet Mardisandid kiersivät kylillä metelöimässä, sekä taloissa laulamassa ja vaatimassa palkkaa. Esikristillisellä ajalla Martisandid karkottivat pahoja henkiä ja siunasivat tulevan vuoden karja-, sato- ja lapsionnea. He mm. heittivät jyviä talon lattialle, mikä on edelleen tapana uutenavuotena Romaniassa ja Bulgariassa (ks. 1.1.)

Lähde: 6. KLASSI AJAVEEB: Mardipäev

Mardisandid pukeutuvat eläinten nahkaan ja pukkinaamioihin. Perinteessä on kaikuja suomalaisesta kekripukista ja Itä-Eurooppalaisesta kukerista, cabrasta ja kozasta (ks. 6.12. ja 25.12.) Myös kelttiläiseen Samhain-juhlaan kuului henkien vierailu taloissa ja niiden lepyttely.

Myöhemmin, kun perinne kristillistyi ja alettiin liittää pyhään Martinokseen, alettiin Martisandid nähdä viittauksena almuja pyytäviin kerjäläisiin, sillä pyhä Martinos on kerjäläisten suojelija.

Alun perin Mardisansid olivat poikia. Tytöt, Kadrisandid, taas kiertelevät pyhän Katariinan päivänä (25.11.) Nykyään perinnettä harjoittavat kaikki lapset sukupuoleen katsomatta. Länsimainen Halloween ei ole syrjäyttänyt sitä.

Vähäosaisten muistamisesta

Vähäosaisten auttaminen kuuluu Martinpäivän perinteisiin, sillä p. Martinos on köyhien ja kerjäläisten suojeluspyhä.

Herran evankeliumissa on tuskin mitään korostuneempaa ja pysyvämpää kuin Kristuksen absoluuttinen huoli ja myötätunto köyhiä ja syrjäytyneitä, hyväksikäytettyjä ja hylättyjä, vangittuja, nälkää näkeviä, väsyneitä ja kuormien uuvuttamia sekä epätoivoisia kohtaan.

Hänen antamansa tuomiot varakkaiden yltäkylläisyyttä, sorrettujen ahdinkoa kohtaan osoitettua välinpitämättömyyttä ja syrjittyjen hyväksikäyttöä vastaan ovat luonteeltaan yksiselitteisiä ja vailla kompromisseja.

Samaan aikaan hänen hellä rakkautensa ”vähäisempiä” kohtaan on vailla rajoja.

Kukaan Kristuksen seuraajaksi pyrkivä ei voi jättää huomiotta ja olla pyrkimättä toistamaan hänen suuttumustaan epäoikeudenmukaisuuden edessä eikä hänen rakkauttaan sorrettuja kohtaan.

Maailman elämän edestä: Kohti ortodoksisen kirkon sosiaalieetosta, Luku I, 6 §

Raamatun lainauksia vähäosaisten muistamisesta

Jos joku, jonka toimeentulo on turvattu, näkee veljensä kärsivän puutetta mutta sulkee häneltä sydämensä, kuinka Jumalan rakkaus voisi pysyä hänessä? Lapseni, älkäämme rakastako sanoin ja puheessa, vaan teoin ja totuudessa. (1. Joh. 3: 17-18)

Kaikin tavoin olen teille osoittanut, että näin, työtä tehden, tulee huolehtia vähäosaisista muistaen Herran Jeesuksen omat sanat: ’Autuaampi on antaa kuin ottaa.’ (Ap.t. 20:35)

Jeesus käänsi katseensa uhriarkkuun päin ja näki rikkaiden panevan siihen lahjoja. Hän näki myös, kuinka eräs köyhä leskivaimo pani arkkuun kaksi pientä lanttia. Hän sanoi: »Totisesti: tämä köyhä leski antoi enemmän kuin yksikään toinen. Kaikki nuo muut antoivat lahjansa liiastaan, mutta hän antoi vähästään, kaiken mitä hän eläkseen tarvitsi. (Luuk. 21: 1-4)

Mutta Sakkeus sanoi Herralle kaikkien kuullen: Herra, näin minä teen: puolet omaisuudestani annan köyhille, ja keneltä olen liikaa kiskonut, sille maksan nelinkertaisesti takaisin. (Luuk 19:8)

Älkää myöskään unohtako tehdä hyvää ja antaa omastanne, sillä sellaiset uhrit ovat Jumalalle mieleen. (Hep. 13:16)

Varokaa tuomasta hurskaita tekojanne ihmisten katseltavaksi, muuten ette saa palkkaa taivaalliselta Isältänne. Kun siis autat köyhiä, älä toitota siitä niin kuin tekopyhät tekevät synagogissa ja kujilla, jotta ihmiset kiittelisivät heitä. Totisesti: he ovat jo palkkansa saaneet. Kun annat almun, älköön vasen kätesi tietäkö mitä oikea tekee, jotta hyvä tekosi pysyisi salassa. Isäsi, joka näkee myös sen, mikä on salassa, palkitsee sinut. (Matt. 6: 1-4)

Varoita niitä, jotka tässä maailmassa ovat rikkaita, etteivät he ylpeilisi eivätkä panisi toivoaan epävarmaan rikkauteen, vaan Jumalaan, joka antaa kaikkea runsain mitoin nautittavaksemme. Kehota heitä tekemään hyvää, keräämään rikkaudekseen hyviä tekoja ja jakamaan anteliaasti omastaan muille. Näin he kokoavat itselleen aarteen, hyvän perustuksen tulevaisuutta varten, niin että voittavat omakseen todellisen elämän. (1. Tim. 6: 17-19)

Muistakaa tämä: joka niukasti kylvää, se niukasti niittää, ja joka runsaasti kylvää, se runsaasti niittää. Kukin antakoon sen mukaan kuin on mielessään päättänyt, ei vastahakoisesti eikä pakosta, sillä iloista antajaa Jumala rakastaa. Hänellä on teille annettavana runsaasti kaikkia lahjoja, niin että teillä on aina kaikki mitä tarvitsette ja voitte tehdä runsaasti kaikkea hyvää. Onhan kirjoitettu: – Hän jakelee, hän antaa köyhille, hänen hyvyytensä kestää ikuisesti. Hän, joka antaa kylväjälle siemenen ja suo ravinnoksi leivän, antaa teillekin siemenen ja moninkertaistaa sen, ja hän sallii teidän hyvyytenne sadon karttua. Te saatte kaikkinaista rikkautta ja voitte osoittaa runsaasti anteliaisuutta. Näin meidän työmme synnyttää kiitollisuutta Jumalaa kohtaan. Tämän palveluksen toimittaminen ei vain täytä pyhien tarpeita, vaan lisäksi se saa yhä useammat kiittämään Jumalaa. Kun te tällä työllänne annatte todistuksen uskostanne, lahjanne saajat ylistävät Jumalaa siitä, että te näin tunnustatte kuuliaisuutenne Kristuksen evankeliumille ja jaatte omastanne anteliaasti heille ja kaikille muillekin. (2. Kor. 9: 6-13)

Hyvin käy sen, joka on armelias ja lainaa omastaan muille, sen, joka aina toimii oikeuden mukaan. (Ps. 112:5)

Antelias antaa ja rikastuu yhä, saituri kitsastelee ja köyhtyy. Joka toisia ruokkii, syö itse kyllin, joka tarjoaa vettä, saa itse juoda. (San. 11: 24-25)

Muista Martinpäivänä vähäosaisia.

Lahjoita – Filantropia ry

Keräyslipas - etsi erot

Auttaminen - etsi erot

Lempeä lahjaintuoja

Hollannissa lapset jättävät sukan Martinpäivän aattona takanreunalle. Illalla sukkaan laitetaan heinää Martinoksen hevoselle ja Martinpäivän aamuna pyhä Martianos on täyttänyt sukat lahjoilla tai herkuilla. Vastaava on monissa Euroopan maissa tapana pyhän Nikolaoksen päivänä (ks. 6.12.)

Pyhien esipaimenten Martinoksen ja Nikolaoksen kunnioitus on osin sekoittunut eurooppalaisessa kansanperinteessä. Molemmat olivat nöyriä, vaatimattomia ja lempeitä hyväntekijöitä, jotka huolehtivat salaa köyhistä ja vähäosaisista.

Kuva: Wikimedia Commons/ Urjanhai

Arto Ali Eskolan veistämä Pyhän Martin patsas Marttilan kunnantalon luona Marttilassa Varsinais-Suomessa. Pyhä Martinos on kuvattu halkaisemassa viittaansa kerjäläiselle.

Pyhän Martinoksen hagiografiassa kerrotaan, että ollessaan vielä katekumeeni pyhä Martinos tapasi matkoillaan palelevan kerjäläisen. Hänellä ei ollut mitään annettavaa kerjäläiselle, joten hän leikkasi miekallaan viittansa kahtia ja antoi toisen puolikkaan kerjäläiselle lämmikkeeksi. Seuraavana yönä Kristus ilmestyi pyhälle Martinokselle unessa ja kiitti viitasta. Tämän jälkeen pyhä Martinos otti kasteen.

Vinkki Martinpäivän viettoon lasten kanssa

Martinpäivän perinteeseen kuuluu lahjojen antaminen lapsille, mutta myös omastaan jakaminen, sillä pyhä Martinos antoi puolet viitastaan lähimmäiselleen. Anna lapselle pieni Martinpäivän lahja, jonka voi jakaa. Jakakaa lahja sisarusten, serkkujen tai ystävän kanssa.

Pyhä Martinos leikkasi viittansa kahtia ja antoi toisen puolikaan kerjäläiselle. Leivo lapsen kanssa piispaa kuvaavia pullaukkoja. Syökää pullat niin, että jokainen puolittaa omansa ja antaa puolikkaan toiselle.

Kuva: Pixabay

Martinpäivän värityskuvia

Pyhä Menas Egyptiläinen

Marraskuun 11. päivä muistellaan toistakin pyhää ratsumiestä. Pyhä Menas Egyptiläinen oli 200–300-luvuilla elänyt marttyyri, joka palveli Rooman armeijassa sotilaana ennen kuin luopui asemastaan ja ryhtyi askeetiksi. Pyhän Menas kuvataan ikonissa usein ratsun selässä.

Karjalassa Miina on miehen etunimi. Se juontuu Menas-nimestä, joka voidaan kirjoittaa myös Mina tai Minas.

Menas Egyptiläinen – Ortodoksi.net

Suurmarttyyri Menas Egyptiläinen - Suomen ortodoksinen kirkko

Kuva: Wikimedia Commons

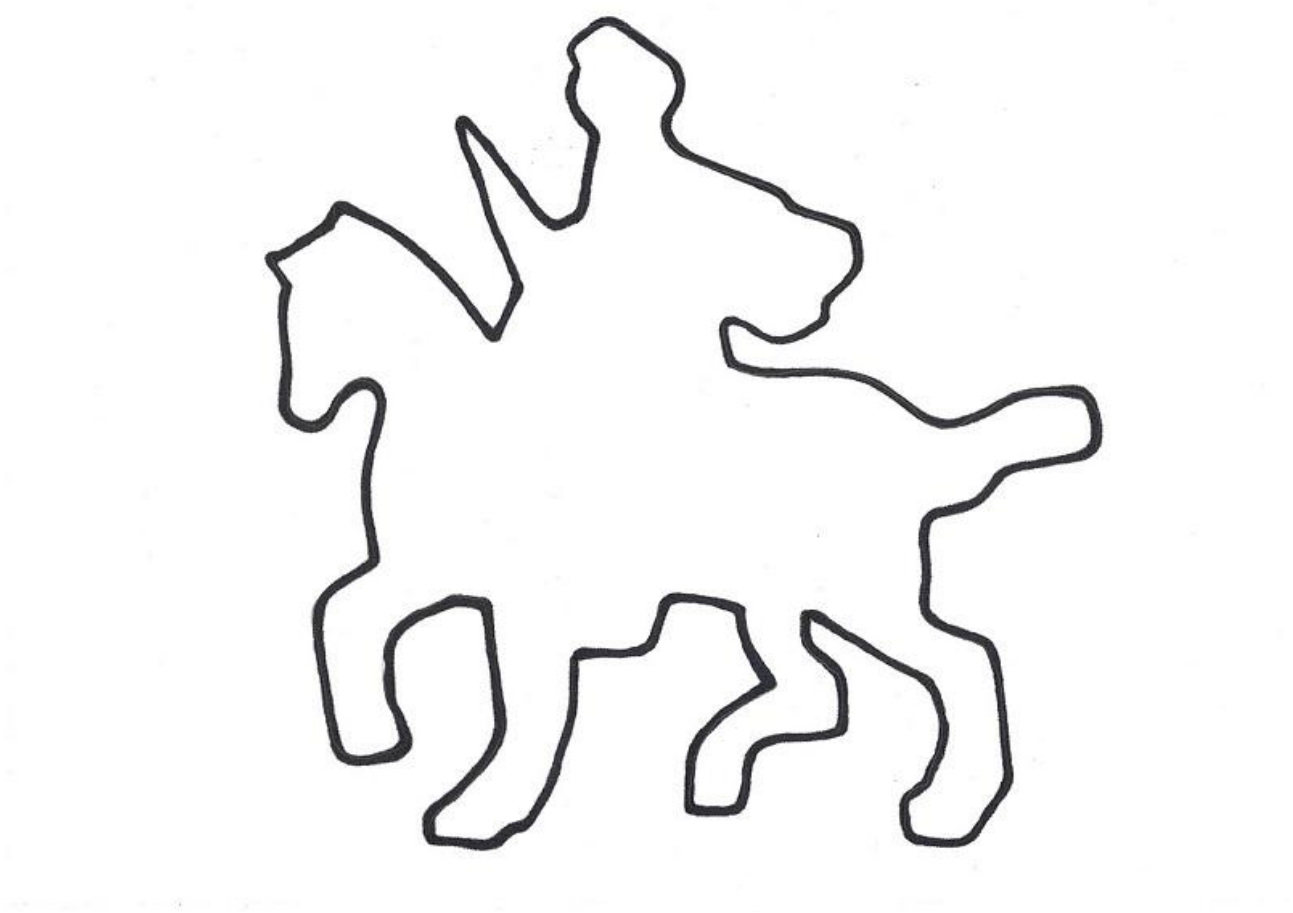
Kuva: Pixabay/ Frankieboy

Martinpäivä on keskiajalla ollut paastokarnevaali. Aikaa Martinpäivästä joulupaaston aattoon (11.–14.11.) voi edelleen viettää joulupaastoon valmistavana paastoonlaskeutumisaikana.

Vihkosen laati Maura Ihatsu

Kreditoimattomat kuvat Maura Ihatsu

Kaksi muottia pyhän Martinoksen kekseille:

Lähde: San Martinon juhla: perinteisen jälkiruoan alkuperä ja resepti | Visitvenezia.eu

San-Martino.pdf